

βίδη πρὸς στιγμὴν λάμψιν λαμπροτέραν, τὸ δὲ ἔδω προσέπιπεν ἐπὶ τῆς μορφῆς τοῦ τεθνεώτος παιδίου, τῇ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἰμεῖδία καὶ ὡς νὰ προσέφερον τὰ χεῖλη του:— «Ὁ καλὸς μου ὁ μπαμπάς!»

Τώρα τὸ ἐνόησε. «Ναί, ἀλήθεια εἶνε καλὸς μπαμπάς! Θὰ πάγω νὰ τὸν φέρω ἐδῶ!»

Ὁ Γιάννης ἐκάθητο εἰς μίαν πεπαλαιωμένην ἔδραν, μὲ τὸ πρόσωπον βυθισμένον ἐντὸς τῶν παλαμῶν του τὸ δωμάτιον ἦτο κονισαλέον καὶ παντὶ ἀπεριποίητον, τελεία τῆς ὀκνηρίας εἰκῶν. Εἶχεν εἰσελθεῖ εἰς τὸ δωμάτιον ἡσυχῶς, ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν τὴν ἀντελήφθη.

«Γιάννη» εἶπε μετ' ὀλίγον, παρακλητικῶς καταπινομένη συγχρόνως ὑπὸ δακρῶν.

Ἐκεῖνος ἀνέβλεψεν ἀποτόμως προσπαθῶν νὰ κρύψῃ τὰ δάκρυά του.

«Τί εἶνε, ἀγάπη μου; Εἰς τί δύναμαι νὰ σοῦ χρησιμεύσω;»

Ἡ πρώτη του σκέψις ἦτο δι' αὐτὴν. Θλίψις καὶ συμπάθεια ἐνταυτῷ ἐπλήρουν ἤδη τὴν καρδίαν της καὶ ἐξέτεινε πρὸς αὐτὸν τοὺς βραχίονάς της. Ἐκεῖνος ἀκόμη ἀμφέβαλλε μὴ ἐννοῶν τὴν αἰφνυδίαν ταύτην μεταβολὴν τὸ βλέμμα ὅμως τῆς συζύγου του ἦτο τόσο συμπαθὲς καὶ τόσο ἰκετευτικόν, ὥστε ἠγέρθη καὶ τὴν ἐβίψεν εἰς τὰς ἀγκάλας του.

«Σύζυγέ μου, ἀγαπῆτέ μου σύζυγε!» προσέθηκε κλαίονσα.

Ἐκεῖ ἐπὶ τῆς καρδίας ἐκείνου ἤρην ἀληθῆ ἀνακούφισιν τῶν τόσο δακρῶν της. «Ὅτε παρῆλθε καὶ ἡ συγκίνησις αὐτὴ ἀνέβλεψε πρὸς τὸν σύζυγόν της καί:— «Ἐλα μαζί μου, ἔλα νὰ δοῦμε τὸ παιδί μας!» εἶπε.

Ἐκ Πατρῶν.

Γ. Π. Παππανδρόπουλος.

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΣΤΙΓΜΑΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑΔΙΚΟΥ

Κι' ἐφάνηκε τὸ φάντασμα γυμνὸ, σκελεθρωμένον, Μὲ σαπισμένα κρέατα... σκουλίκια γεμισμένα, Μὲ τὰ ματιὰ τῆ πύρινη καὶ χεῖρι ματωμένα! Μὲ τρόμον τὸ ἠένισα... Τὸ κρῶν τοῦ θανάτου Ἐπάγωνε τὸ σῶμα μου!... Ἡ ἀγρία ματιὰ του Ταῖς τρίχαις μ' ἀνασήκωνε ψηλὰ εἰς τὸ κεφάλι Γιὰ νὰ μπορέσ' ὁ δῆμιος ἐκκόλωε νὰ τὸ πάρῃ. Καὶ ἡ καρδιά μὲ τοὺς παλμούς λαχταριστῆ κροτοῦσε. Ταῖς λίγαις ὥραις τῆς ζωῆς μ' ἀγῶνα ἐμετροῦσε. Κι' ἐνῶ τὸ μάτι μου θολῶ ἀρχίνουσε νὰ σβύνῃ, Κι' ὁ νοῦς μου ὄλος ἐπλεε σὲ μαύρην σκοτοδίνην. Τῆς φυλακῆς μου ἤκουσα τὸν στρόγγυλον νὰ τρίξῃ. Κι' εἶδα τὸ φῶς τ' ἀνοίγματος μὰ κόρη νὰ στολίζῃ. Στὰς φλέβαις ἐβραζε θερμὸ τὸ αἷμα ἀφροισμένο. Κι' εἶδα τὸ φάντασμα γοργὰ νὰ φύγ' ἀγριεμένο. Ἐδάκρυσά!... κι' ἠσθάνθηκα νὰ σβύνῃ ἡ ζωὴ μου! Ὅταν ἐγνώρισα αὐτὸ πῶς ἦτο... τὸ παιδί μου!

Εἶν ἕνας χρόνος ποῦ μετρῶ, ἀφ' ὅτου δὲν τὴν εἶδα, Γι' αὐτὴ εἶν ἡ πέμπτη ἡ χρονιά στοῦ βίου τῆ σελίδα. Εἶν ἕνας χρόνος ποῦ μετρῶ μὲ τὰς στιγμὰς αἰῶνος, Ἐφ' ὅτου κείτομαι ἐδῶ κατακλεισμένος μόνος,

Ἐνῶ δι' ἐμὲ τὰ βάσανα καὶ τῆς ψυχῆς οἱ πόνοι Ἄγνώριστο μ' ἐκάμανε!... Αὐτὴν μεγαλώνει Σὲ ἡλικία τρυφερῆ ποῦ μόνον ἔχει σκέψη. Νὰ περιμένῃ ἀνοιξὶ μὲ ρόδα νὰ τὴ στέψῃ. Στὰ γαλανὰ ματάκια της, στ' ἀγγελικὸ κεφάλι, Στὰ χουσωμένα τὰ μαλλιά ἀστράφτανε τὰ κάλλη. Τὸ ζωρὸ τὸ βλέμμα της ἀχτίδες ἐσκορποῦσε. Ἐνῶ στὰ βάθη τῆς ψυχῆς ἐλπίδες μοῦ ἔγεμῶσε.

Μὲ δειλία ἐπροχώρησε στὸ σκοτεινὸ κελλί μου. Καὶ δύναμις τις ἀγνωστος κρατοῦσε τὴ πνοή μου. Φοβούμενα στὸ φύσημα μὴ διώξω τ' ἀγγελοῦδι, Μήπως ἐκλάβῃ τὴν πνοή γιὰ τ' ἄδου τὸ τραγούδι. Πλὴν ἄρα ἐπλησίασε σιγὰ εἰς τὸ κρεβάτι. Κ' εἶδα ν' ἀνοιγ' ὁ οὐρανὸς στὸ γαλανὸ της μάτι, Γιὰ νὰ μοῦ στείλῃ παρηγοριὰ στὴν ὥρα τῆ στερνῆ. Προτοῦ μαχαίρι φοβερό μ' ἀρπάξῃ τὴ ζωὴ. Ἐτάχθηκα, ἠσκόθηκα μὲ δύναμι καὶ θάρρος. Τῆς καταδίκης λησμονεῖ τὸ τρομερὸ τὸ βάρος. Στὴν ἀγκαλιά μου ἔδραξα τὸ εὐμορφο παιδάκι. Καὶ μεσ' τὸ στόμα τῶδωκα ὀλόψυχο φιλάκι!... Ἄλλ' αὐτὴ ὅλη τρέμουσα στὸ κορφ' ἀκουμβισμένη. Μὲ κλάμμα... μὲ παράπονο... ποδοῦσε φοβισμένη. Νὰ τὴν ἀφήσ' ἐλεύθερη!... Λαχταριστῆ ὀπαροῦσε. Καὶ μὲ παράκλησι πικρὴ νὰ φύγῃ ἐξήτοῦσε...

Γιατί, παιδί μου τρυφερὸ, πονεῖς καὶ λαχταρίζεις; Μὴ τάχα τὸν πατέρα σου ἀκόμη δὲ γνωρίζεις; Μὴ τάχα σὲ φοβίζουνε τῆς φυλακῆς τὰ σκότη. Καὶ τρέμεις μὴ σοῦ πάρουνε τὴ χάρι καὶ τὴ νεότητι;

Εἶχα κ' ἐγὼ ὡς περίου τὸν εὐμορφο πατέρα. Μὲ τραγουδοῦσε μὲ χαραῖς τὸ θράδν καὶ τὴ μέρα. Ἐκεῖνος ἦτανε γλυκὸς μὲ γέλοισ εἰς τὰ χεῖλη. Ἐμὲ καὶ τὴ μανούλα μου μὲ χάρι μὰς ἐφίλει. Ἄχ!... τώρα εἰς τὸν οὐρανὸ τὸν πῆρε ὁ Θεὸς μας. Κ' ἐμεῖς οἱ δυὸ οἱ δύστυχοι ἐχάσαμε τὸ φῶς μας. Ἐκείθε... δὲ γνωρίζουνε... μοῦ εἶπε ἡ μητέρα. Καὶ μόνο μὲ τὴν προσευχὴν ἠιλῶ εἰς τὸν πατέρα! Σὺ εἶσαι τόσο ὀχνητός μὲ γένεια γεμισμένους. Μὲ τὴν ματιὰ τὴν ἀγρία καὶ πάντοτε κλαυμένους! Ὁ πατεράκις μῶδιγε φορέματα ὥραϊα. Μοῦ φερνε κοῦκλαις ζιλευταῖς καὶ παιγνιδάκια νέα. Σὺ... κάτι ἔκαμες κακὸ, κ' εἶσαι ἐδῶ κλεισμένος. Πρέπει νὰ πᾶς στὸν οὐρανὸ γιὰ νὰσαι ὀχωρημένος! Γιὰ τοῦτο κ' ἡ μανούλα μου σ' ἐσένα μ' ἔχει στείλει. Γιὰ νὰ μοῦ φέρῃς τὸ φιλὶ εἰς τοῦ πατρός τὰ χεῖλη. Γιὰ νὰ τοῦ πῆς τὴν προσευχὴν ποῦ κάθε θράδν λέω. Εἰς τὸν πατέρα τὸν καλὸ... ποῦ πάντοτε θὰ κλαίω!

Γονάτισε περίλυπη μὲ χέρια σταυρωμένα. Καὶ σὰ σ' εἰκόνα θεϊκὴ ἐγύρισε σ' ἐμένα. Τὰ μάτια μου τὰ δάκρυα τὰ εἶχανε πνιγμένα. Καὶ τέτοια λόγια ἤκουσα νὰ λέγῃ πονεμένα.

«Εἰς τ' ἀστεράκια τ' οὐρανοῦ τὴν προσευχή μου στέλνω. Ἐμικρὸ καὶ ἀπροστάτευτο στὸ κόσμον παραδέρω! Ἐθεε!... ἀφοῦ ἠθέλησες νὰ πάρῃς τὸν πατέρα, Ἐβοήθησέ μου τὴ γλυκειὰ καὶ τὴν καλὴν μητέρα. Ἐδὲν ἔχω ἄλλο σύντροφο στοῦ βίου τὸ ταξεῖδι. Ἐεἶμαι μονάχον κ' ὀρφανόν!... Αὐτὴν ἔχω στολίδι. Ἐκι' ἐνῶ τὰ ἄλλα τὰ παιδιὰ εὐτυχημένα τρέχουν. Ἐἐμένα μαύρα δάκρυα τὰ μάτια μου τὰ δρέχουν. Ἐθεε μου!... λημονήσουμε καὶ ὀχωρὰ τὸν πατέρα. ἘἘάν ποτε σοῦ ἔπταισε στὸ κόσμον καμμιὰ μέρα,

«Γονατιστό παρακαλῶ νὰ δίνης εὐτυχία
«Εἰς ὄσους μόνον ἀπὸ σὲ ἐλπίζουν προστασία!

Ἐγκώθηκε καὶ μῶδωκε ἓνα φίλιν στὸ στόμα
Σὰν ἀστραπὴ ἐχάθηκε!

Γιατί νὰ ζῶ ἀκόμα!!

(Ἐρανοσθέν ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ Victor Hugo

«Les derniers jours d'un Condannée»)

«ΛΕΥΚΑΤΑΣ»

ΝΥΧΤΑ ΧΡΥΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚῆ

(Διήγημα)

(Συνέχεια καὶ τέλος τοῦ ἀριθ. 59.)

Τὸ γλυκὺ δρόμος ἔρχεται στὸν κόσμο γιὰ νὰ διδάξῃ καὶ ἐπάνω εἰς τὸ ἕψωμα τοῦ Πολυγοῦ, ἐν τῷ μέσῳ δύο ληστῶν σταυρωθῆ, καὶ ἕστερα ἀπὸ λογχαίς καὶ ραπίσματα παραδώσῃ τὸ πνεῦμα, ὅπως μὲ τὸ θάνατό του ἀναπλάσῃ τὰ ἔθνη καὶ σώσῃ τὸ ἀνθρώπινο γένος ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας ποῦ ἦτο βυθισμένο.

Μεγάλῃ μέρᾳ τοῦ Χριστιανισμοῦ! Καὶ περίου τὴν ἴδια τοῦτη ὥρα ὁ δύστυχος πατέρας γεμάτος δύναμι καὶ εὐτυχία ἐλάβαινε μέρος εἰς τὴ μεγάλη χαρὰ φερόντας εἰς τὰ μικρά του παιδάκια τὰ γιορτάτικα τους σκοπιὰ καὶ ὀδηγώντας τα εἰς τὴν ἐκκλήσιάν γιὰ νὰ λάβουν με σεβασμὸ τὴ θεία μετάνησι. Καὶ πιστρέφοντας στὸ σπῆτι, μαζωμένα γύρω γύρω στὸ τραπέζι μὲ γέλοιο καὶ χαρὰς νὰ γιορτάσουνε, ἐνῶ ἐφέτος πεσμένος στὸ σιρῶμα παλεύει μὲ τὸ χᾶρο, βλέπωντας στὸ πλευρό του τὰ πλάσματα, τὰ ὁποῖα τόσο στὴ ζωὴν του ἀγάπησε, γυμνά καὶ παγωμένα, καὶ μὲ θολωμένα τὰ μάτια ἀπὸ στιγμὴν εἰς στιγμὴν προσμένωντας τὸ ἀπαίσιον τῆς ὀρφάνειας φάσμα ποῦ ἐμελλε νὰ τὰ πλακώσῃ.

Μὲ ἰσχνὸ κορμὶ καὶ χλωμὸ πρόσωπο καταριέται τὴν τύχην του. Ἡ μεγάλη στενοχωρία τὸν φέρνει εἰς θέσιν ν' ἀμφιδάλλῃ γιὰ μιὰ στιγμὴν γιὰ ταῖς θρησκευτικαῖς του πεποιθήσεσ. Τὰ μάτια του ἐστερέωσαν, δὲν εἶχαν πλέον δάκρυα, ἔπος καὶ τὸν οὐρανὸ σκεπάζουν σύννεφα, ἀλλὰ πολλαῖς φοραῖς δὲν βρέχει. Καὶ ἡ λαχτάρες καὶ ἡ λύπες κατέτρωγαν τὰ σπλάγγνα του. Ἡ σκέψες του, ὡς τελευταῖες σπιθες σβεννυμένης πυρκαϊᾶς, πετοῦν ἐδῶ κ' ἐκεῖ, καὶ βλέπει τὴν χαρὰ ἐφέτος αὐτὴν τὴν ἴδια νύκτα φευγάτη ἀφ' τοῦ σπῆτι του καὶ ρίχνοντας περιφρονητικὰς τῆς θείας ἀκτίνες τῆς πηγαίνῃ γιὰ νὰ βασιλεύσῃ ἀλλοῦ, ὅπως καὶ ὁ ἥλιος στὴ δύσει του στέλνει ταῖς τελευταῖες ἀναλαμπές του εἰς τὰ ἀνατέλλοντα τοῦ βραδίου ὀλόμαυρα νέφη.

Εὐτυχία ποῦ λίγο καιρὸ διήρκεσε, κόποι καὶ φροντίδες γιὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, καὶ ἐπειτα πόνοι καὶ ἀθλιότης! Τέτοια ἢ εἰκόνα τοῦ κόσμου! Καὶ τὰ πάντα λέξεις, λέξεις, λέξεις ὅπως εὐφύως εἶπε ὁ θαυμάσιος Σαίξπηρ!

θάλασσα ν' ἀνοίγῃ τ' ἀχόρταγὰ τῆς σπλάγγνα γιὰ νὰ τὸν καταπιῇ, παρουσιάζεται γιὰ μιὰ στιγμὴν μπροστά του σανίδα σωτηρίας γιὰ νὰ πιασθῇ, μιὰ λάμψη τοῦ οὐρανοῦ παρήγορη νὰ τοῦ παρέχῃ ἐλπίδα πῶς θὰ σωθῇ, δὲν εἶνε δυνατόν καὶ εἰς ταῖς ἀνθρώπινες ὑπαρξες, ἐκεῖ ὁποῦ μιὰ στὴν ἄλλην βαρελαῖς πλακώνουν αἱ συμφορὰς, ἐκεῖ στὴν δυστυχία, ποῦ μὲ λύσσα μεγάλη πέφτει ἐναντίον στὴν ἀδυναμία, νὰ δίνῃ χερί βοηθείας ἢ ἀνθρωπότης; Δὲν θάλλῃ τάχα καιρὸς νὰ μὴ μὲνῃ αὐτὴ βυθισμένη μέσα στὴ ματαιότητα καὶ ἀφου γδυθῇ τὸ μωρὸ φόρεμα τοῦ ἐγωῖσμοῦ καὶ τῆς φιλοδοξίας ποῦ εἶναι ντυμένη, καὶ ἀφου συλλογισθῇ τὴν δυστυχία καὶ τὴν ὀρφάνεια, καὶ ὅτι στὸ διάστημα τῆς βασανισμένης ζωῆς δὲν εἰρήθησαν μάτια ποῦ νὰ μὴ ἐκλαύσαν πικρὰ, χεῖλην τὰ ὁποῖα νὰ μὴ καταράσθηκαν τὴν ὥρα τῆς γεννήσεώς των καὶ στήθην τὰ ὁποῖα νὰ μὴ ἐστέναξαν, νὰ μὴ μὲνῃ ἀνάληπτη (βλέπωντας μὲ ἀπάθεια τὸν ὄλεθρον ποῦ πλέουν τόσες ἀνθρώπινες ψυχές, καὶ νὰ μὴν ἀνταποδίνει στοὺς στεναγμοὺς τὸ γέλοιο καὶ τὴν ἀδιαφορία!

Πόσες τάχα ὑπαρξες στὴν ἀτέλειωτη χαρὰ ποῦ σκορπᾷ τὴν νύκτα τοῦτη ἢ μεγάλη τῆς πίστεως γιορτῆ, δὲν βρίσκει φτωχὸς καὶ δυστυχισμένος, καὶ πόσων τὰ μάτια ἀπὸ τῆς πολλῆς στέρσεως δὲν παύουν νὰ τρέχουν ἀδιάκοπα, ἐνῶ ἀφ' τὴν ἄλλην μερὶά πόσοι δὲν τρώγουν καὶ διασκεδάζουν εἰς τὸ τραπέζι μὲ ἀφθονία στολισμένο, μὲ χαρὰς καὶ τύμπανα, περιφρονητικὸ ρίχνοντας τὸ δάκρυμα καὶ ὀποστρέφοντας τὰ αὐτιά στα καρδιοκτύπια καὶ τὰ ὀλομερνὰ δάσανα τοῦ ὁμοίου των, δαπανώντας δὲ χρήματα χωρὶς κανένα σκοπὸ καὶ οὐδεμίαν ὀφέλεια!

Δὲν θάλλῃ τάχα ἡμέρα ποῦ ἀφου ἢ ἀνθρωπότης σκεφθῇ πῶς τὰ πάντα στὴ πρόσκαιρη αὐτὴ ζωὴ πλέουσι στὴ ματαιότητα καὶ ὅπως ἢ δροσιὰ γιὰ μιὰ μόνῃ αὐγὴ μὲνει στὰ φύλλα τόσο διαρκεῖ καὶ ἢ εὐτυχία, καὶ ὅτι ὄνειρα καὶ φιλοδοξία, ἐλπίδες καὶ πάθη ἓνα καὶ μόνον τέλος ἔχουσι—τὸν θάνατον—νὰ ἀναδείξῃ καὶ φιλόανθρωπος χαρακτήρες, μὲ προσόντα σπάνια, δυσκολοεύρετα σὰν διαμάντια, σὰν τὰ ἀστέρια ἐκεῖνα ποῦ ἐπάνω στὸ στερέωμα ἀνέρα προβαίνοντας σκορπᾶνε τὴ φωτεινὴ λάμψη τους, γιὰ νὰ τὴν καλλιεργήσουνε καὶ προσπαθῆσουνε μὲ τὸ παράδειγμα τους ὥστε νὰ ἔλθῃ καιρὸς ποῦ νὰ λάμψῃ στὲς κοινωνίες εἰς ὀλόχρυσον στεφάνι περιτριγυρισμένο ἀπὸ τὰ πολυτιμότερα καὶ ὀλόλαμπρα πετράδια κλεισμένη ἢ λέξι ἐκεῖνη ποῦ ἐπέφερε τὸ μελίρρυτον στόμα Ἐκείνου ποῦ τὴν νύκτα τοῦτη ἰστὴν Βυθλεὺμ εἶδε τὸ φῶς, καὶ ποῦ κλεῖ μέσα τῆς τόσῃ ὑψηλῆς φιλοσοφίας, ἢ «Ἐλεμμοσύνη» ποῦ

Μεσ' τὴ καλύβῃ τοῦ φτωχοῦ τὴν περὶ σκοτεινωμένην τὸ φωτεινὸ τῆς θρόνον στήνει
κ' ἢ ὄψις τῆς φεγγοβολᾶ σὰν ἄστρο στὴ γαλήνη λαμπρότερη μεσ' τὴν καρδιὰ τὴν περὶ δυστυχισμένην.
Κρύβεται, μὰ ἢ χάρες τῆς εἰς μύριες ὄψεις λάμπουν
Λάμπει γιὰ ἐκείνη ἢ ἐλπίς εἰς μάτι λυπημένο
τὸ κλάμμα γίνεται τραγοῦδι
κ' ἢ ζωὴ ποῦ κοιτεται σὰν δένδρον μαραμμένο
ναιώθει γι' αὐτὴν τὴν ἀνοίξει, πετᾷ γι' αὐτὴν λουλοῦδι.

Ἄλλὰ σὰν ὅσο θαρραλέωτερο κολυμβητὴ ποῦ ὄταν βρίσκεται μεσ' τὰ ἀφρισμένα πελώρια κύματα, ἕστερα ἀπὸ φοβερὸ ναυάγιο, βλέπωντας τὴν ἀγρία

Δεκέμβριος 1894 ΣΠΥΡ. Δ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΑΣ.

«Ζωσιμαία» Δημόσια Κεντρικὴ
Βιβλιοθήκη Ἰωαννίνων